

FYZIKA

Nižší stupeň osmiletého cyklu (prima až kvarta)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací obsah předmětu Fyzika vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda dle RVP ZV (v platném znění).

Ve vyučování fyzice mají žáci získat představu o zákonitostech a podstatě přírodních jevů, o souvislostech s ostatními přírodovědnými obory a získat základy pro případné další studium přírodovědného zaměření. Za tímto účelem zapojuje vhodné formy a metody výuky vycházející z didaktických zásad pro výuku na 2. stupni ZŠ a odpovídajících ročnících víceletého gymnázia.

Pro výuku je k dispozici odborná učebna vybavená didaktickou technikou, včetně softwarových aplikací.

Pozornost je věnována práci s nadanými žáky a jejich motivaci k prohlubování poznatků. V sekundě se mohou žáci zúčastnit soutěže Pythagoriáda a v tercii a kvartě fyzikální olympiády.

Časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Fyzika je realizován jako samostatný vyučovací předmět.

Hodinová dotace v jednotlivých ročnících odpovídá učebnímu plánu – dvě hodiny týdně ve všech ročnících nižšího stupně osmiletého cyklu = 2 – 2 – 2 – 2.

Na výuku navazuje stejnojmenný předmět od kvinty (vyšší stupeň osmiletého cyklu).

Realizovaná průřezová témata:

Předmět Fyzika vzhledem ke svému obsahu zapojuje pravidelně následující průřezová témata dle RVP ZV:

Osobnostní a sociální výchova (OSV) – např. ochrana zdraví – elektrický proud, radioaktivita...

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS) – např. jednotná soustava veličin SI, velcí evropští fyzikové, dobývání vesmíru, GPS, vesmírný odpad...

Environmentální výchova (EV) – např. obnovitelné zdroje energie, úspory energie, vodní hospodářství, odpad – minimalizování a třídění...

Mediální výchova (MV) – např. moderní způsoby šíření informací, fyzikální podstata komunikačních technologií, záznamová média, ověřování faktů, aplikovaná fyzika – akustika, hudba, vysílání...

Mezipředmětové vztahy:

Charakteristickým rysem předmětu jsou jeho významné souvislosti se všemi přírodovědnými předměty.

Žák je veden k tomu, aby zejména

- chápal, že přírodní jevy mají fyzikální příčiny (biologie, zeměpis, chemie)
- rozuměl různým typům fyzikálních dějů, uměl tyto znalosti aplikovat,
- využíval matematický aparát pro odvození jednoduchých fyzikálních vztahů (matematika),
- rozvíjel a zdokonaloval kritické myšlení.

Výchovné a vzdělávací strategie

Vycházejí z obecných zásad stanovených RVP ZV a ŠVP. Pro vyučovací předmět Fyzika jsou konkretizovány v rámci klíčových kompetencí takto:

kompetence komunikativní

- Učitel vede žáky, aby kvalitně prezentovali své znalosti, vhodně komunikovali během skupinové práce, orientovali se v různých zdrojích informací

kompetence občanské

- Učitel dbá na bezpečnost práce, vede žáky k zodpovědnosti za své zdraví i zdraví ostatních, zdůrazňuje zásady předlékařské pomoci v případě úrazu

kompetence k řešení problémů

- Učitel vede žáky k tomu, aby řešili fyzikální úlohy jak samostatně, tak ve spolupráci ve skupině

kompetence sociální a personální

- Učitel podněcuje a řídí diskuse nad řešeními, společné hledání řešení, vede žáky k prezentacím vlastních postupů řešení

kompetence k učení

- Učitel klade důraz na mezipředmětové vztahy, propojuje poznatky s realitou života a přírodních jevů, představuje látku pomocí názorných příkladů a ke způsobům názorného myšlení vede také žáky

kompetence pracovní

- Učitel v rámci úkolů a projektů rozvíjí efektivní pracovní návyky žáků (příprava, rozbor, postupy řešení, výsledky, prezentace poznatků), představuje také možné pracovní uplatnění v oborech aplikujících fyzikální poznatky, v rámci skupinové či projektové práce nabízí různé role (tazatel, řešitel, konstruktér, publicista) atd.

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)

Výuka žáků se SVP vychází z obecných zásad stanovených školním vzdělávacím programem. Ve vyučovacích hodinách klade vyučující důraz na individuální přístup a dostatečnou komunikaci. Tempo výuky je v případě potřeby diferencováno tak, že žáci se SVP dostávají jednodušší otázky a úkoly nebo jsou vhodně podpořeni spolužákem. Zvládnutí látky vyučující pravidelně kontroluje a doporučuje žákovi vhodné učební metody, strategie či pomůcky (včetně např. mnemotechnických). Vyučující v případě potřeby spolupracuje na plánu pedagogické podpory (PLPP) nebo individuálním vzdělávacím plánem žáka (IVP). Mezi konkrétní a pro fyziku specifické formy podpory a motivace ke studiu patří např. referáty na žákem oblíbené téma a videodokumenty (včetně dostupných on-line). Vyučující podle tématu zvažuje zadání skupinové práce a pro podporu méně nadaných žáků volí typ heterogenních skupin (s účastí nadanějších žáků), přičemž jim pomáhá s vnitřní organizací práce. V případě homogenních skupin dostávají žáci méně náročné a zvládnutelné úkoly, což jim umožňuje zažít úspěch. Studenti s IVP mají možnost využít konzultace, které si s vyučujícím domluví.

Vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků

Výuka žáků mimořádně nadaných se řídí obecnými zásadami stanovenými v ŠVP. Ve vyučovacích hodinách klade vyučující důraz na individuální přístup a vytváření prostoru pro uplatnění jejich nadstandardních znalostí či dovedností. Obsah a tempo výuky jsou dle možností diferencovány, aby mimořádně nadaní žáci nestagnovali a upevnili si spolu se zbytkem třídy základní znalosti a poté získali nové poznatky díky rozšiřujícímu učivu. To je v běžné hodinové výuce fyziky realizováno využitím patřičných rozšiřujících pasáží v učebnici a na CD, které je doplňkem učebnic. Během výkladu klade vyučující mimořádně nadaným žákům záměrně náročnější otázky a vybízí je k uvažování v souvislostech a k dedukci logicky plynoucích závěrů. Otázky tohoto typu jsou ideální také k několika minutové samostatné individuální práci. Při zadávání skupinové práce volí vyučující střídavě obě základní formy: spolupráci nadaných žáků (posiluje motivaci, soutěživost i rozvoj znalostí) i spolupráci nadaných žáků s ostatními v heterogenní skupině (posiluje sociální návyky, toleranci a vzájemný respekt). Mimo běžnou výuku nabízí vyučující fyziky mimořádně nadaným žákům účast v soutěžích a fyzikální olympiádě. Další formou podpory je vedení SOČ, doporučování či zapůjčování odborné literatury, dokumentů a dalších materiálů prohlubujících fyzikální poznání. Do této oblasti spadá také příprava k maturitě a přijímacím zkouškám na VŠ.

V případě potřeby vyučující spolupracuje na tvorbě IVP pro mimořádně nadaného žáka.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu FYZIKA:

FYZIKA

Prima, 2 hodiny týdně

Školní očekávané výstupy (dle RVP)	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozliší těleso a látku - chápe pojem skupenství - rozpoznává směsi - má představu o částicové struktuře látek 	<p>Těleso a látka</p> <ul style="list-style-type: none"> - co nás obklopuje - složení látek - skupenství - atomy a molekuly 	<p>Boj proti pseudovědě a rozvoj kritického myšlení</p> <p>Bi: organické a anorganické látky</p>
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - porozumí principu měření, jako porovnávání konkrétní hodnoty s uznaným standardem - odhadne a změří délku předmětu - převádí mezi základními jednotkami délky - převádí mezi základními jednotkami času - umí pracovat se vztahem pro výpočet rychlosti a hustoty 	<p>Fyzikální veličiny a jejich měření</p> <ul style="list-style-type: none"> - fyzikální veličina - rozměry těles – měření délky - chyby měření, aritmetický průměr - poloha tělesa – třírozměrný prostor, GPS - hmotnost těles – vážení - čas - pohyb těles – rychlost - objem a teplotní změny objemu - teplota - hustota - síla a její měření - silová pole 	<p>VMEGS: jednotná soustava veličin SI</p> <p>M: převody jednotek – desítková soustava a jiné soustavy (čas)</p> <p>M: objem – pravidelná tělesa</p> <p>M: aritmetický průměr</p> <p>M: užití jednoduchého vzorce</p> <p>Moderní technologie – GPS</p> <p>Bi: tělesná teplota</p> <p>Z: gravitační pole Země</p> <p>IVT – využití internetu a dalších zdrojů k řešení fyzikálních problémů a získávání nových vědomostí</p>
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zná druhy nábojů a jejich vzájemné působení - má základní představu o elektrickém poli - aktivně přistupuje k ochraně před bleskem 	<p>Elektrické vlastnosti látek</p> <ul style="list-style-type: none"> - elektrický náboj a elektrování - elektrické vodiče a nevodíče - elektrické pole - výboje, blesk a jeho účinky 	<p>OSV – ochrana před bleskem a první pomoc při úrazu bleskem</p>
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - chápe funkci magnetu a umí je používat - dokáže zmagnetovat železné předměty - má základní představu o magnetickém poli - umí použít a chápe funkci kompasu 	<p>Magnetismus</p> <ul style="list-style-type: none"> - magnety a jejich vlastnosti - magnetování - magnetické pole, indukční čáry - magnetické pole Země, kompas 	<p>Z: magnetické póly Země, kompas</p>
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - má základní představu o podmínkách vzniku proudu - rozlišuje jednotlivé zdroje elektrického proudu a jejich cenu - dokáže sestavit elektrický obvod - rozlišuje stejnosměrný a střídavý proud - uvědomuje si vznik magnetického pole v okolí vodiče s proudem - rozumí funkci cívky - chápe funkci zásuvek, jističe a dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce s elektrickým proudem 	<p>Elektrický obvod</p> <ul style="list-style-type: none"> - elektrické napětí a proud - zdroje elektrického napětí - elektrické spotřebiče - elektrický obvod - elektrický proud v kapalinách a plynech, ionty - bezpečnost při práci s elektřinou - magnetické vlastnosti elektrického proudu - elektromagnet 	<p>EV: obnovitelné zdroje energie</p> <p>OSV – první pomoc při úrazu elektrickým proudem</p>

FYZIKA

Sekunda, 2 hodiny týdně

Školní očekávané výstupy (dle RVP)	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozliší pohybové stavy tělesa - chápe pojem okamžitá a průměrná rychlost - čte v grafech - pracuje se vzorcem pro výpočet rychlosti 	<p>Pohyb tělesa</p> <ul style="list-style-type: none"> - co je pohyb - posuvný a otáčivý pohyb - rychlost – rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb - grafy dráhy a rychlosti 	<p>M: grafy, úpravy rovnic M: převody jednotek – desítková soustava a jiné soustavy (čas) Moderní technologie – GPS Z: rychlost větru Osobnostní a sociální výchova – dopravní výchova</p>
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - chápe pojem síla - rozumí skládání sil a vnímá příklady skládání v běžném životě - odhadne polohu těžiště předmětu - aplikuje Newtonovy zákony v běžné praxi, posuzuje účinky sil - rozliší tlak a tlakovou sílu - vnímá odporové síly ve svém okolí 	<p>Síly a jejich vlastnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - vzájemné působení těles – síla - skládání sil - tíhová síla – těžiště - Newtonovy zákony - účinky síly - tlak a tlaková síla - tření - odpor prostředí 	<p>M: představa vektoru a skládání vektorů Moderní technologie – aerodynamický tvar, karoserie vozů VMEGS: I. Newton</p>
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zná vlastnosti kapalin a jejich využití - má základní představu kapilárních jevů - zná uplatnění Archimedova a Pascalova zákona v praxi 	<p>Kapaliny</p> <ul style="list-style-type: none"> - vlastnosti kapalin - kapilární jevy - hydrostatický tlak - Archimedův zákon - Pascalův zákon 	<p>Bi: vlhkost půdy – zemědělství Bi: život ve vodě – nepromrzání ke dnu Výchova ke zdraví: tlak krve VMEGS: Archimedes, Pascal</p>
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zná vlastnosti plynů a jejich využití - ví co je atmosféra - zná uplatnění Archimedova zákona v praxi - rozliší přetlak a podtlak - má představu o změnách v atmosféře a jejich vlivu na vývoj počasí 	<p>Plyny</p> <ul style="list-style-type: none"> - vlastnosti plynů - atmosféra a atmosférický tlak - základy meteorologie - Archimedův zákon pro plyny - relativní tlak, vakuum - proudění vzduchu 	<p>Z: atmosféra Země Z: proudění vzduchu – počasí a podnebí EV: znečištění atmosféry</p>
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - má představu o základních vlastnostech světla – rychlost, přímočaré šíření - dokáže objasnit pojem stín a polostín a následně zatmění a částečné zatmění Slunce a měsíce - rozumí fázím měsíce - pomocí významných paprsků umí nalézt obraz předmětu zobrazeného čočkou - chápe princip činnosti oka 	<p>Světelné jevy</p> <ul style="list-style-type: none"> - rychlost světla - přímočaré šíření světla - zatmění na obloze - fáze měsíce - zrcadla - čočky - oko - rozklad světla – barvy 	<p>Bi: složení oka, zraková hygiena Osobnostní a sociální výchova – ochrana zraku, brýle</p>

FYZIKA

Tercie, 2 hodiny týdně

Školní očekávané výstupy (dle RVP)	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vypočte velikost vykonané práce - určí výkon - kvalitativně používá ZZME - má představu o účinnosti zařízení - v praxi rozpozná jednoduché stroje 	<p>Práce a energie</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce jako fyzikální veličina - výkon - energie - energie a zákon zachování - účinnost - jednoduché stroje 	<p>Bi: energie v potravinách</p> <p>EV – úspora energie, globální oteplování</p>
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - porozumí pojmu vnitřní energie - rozlišuje teplo a teplota - uvádí příklady změn vnitřní energie těles ve svém okolí - umí sestavit kalorimetrickou rovnici pro jednoduché případy - zná příklady tepelných motorů a jejich praktické využití - pojmenuje skupenské přeměny, ke kterým dochází v jeho okolí 	<p>Tepelné jevy</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnitřní energie tělesa - teplo - změna vnitřní energie konáním práce - kalorimetrická rovnice - přenos tepla - tepelné motory - skupenské přeměny - var 	<p>M: užití jednoduchého vzorce a rovnice</p> <p>Moderní technologie – motory, účinnost</p> <p>Bi: tělesná teplota</p> <p>Z: déšť, sníh, kroupy, jinovatka</p>
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpozná periodické děje a určí související veličiny (perioda, frekvence) - určí zdroje zvuku - chápe tón a rozlišuje jeho vlastnosti - má základní představu o šíření a vnímání zvuku - má základní představu o záznamu zvuku 	<p>Zvukové jevy</p> <ul style="list-style-type: none"> - periodický kmitavý pohyb - kmitání pružných těles - vlnění - zvuk a zdroje zvuku - tóny - ultrazvuk a infrazvuk - šíření zvuku - vnímání zvuku - záznam a reprodukce zvuku 	<p>Bi: hlas a sluch</p> <p>OSV – ochrana sluchu před hlukem</p> <p>HV: princip hudebních nástrojů</p> <p>Moderní technologie – záznamová média</p>
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zná podstatu elektrování těles - uvědomuje si vznik magnetického pole v okolí vodiče s proudem - umí sestavit jednoduchý elektrický obvod - umí měřit napětí a proud - řeší obvody se sériovým a paralelním zapojením rezistorů - chápe funkci reostatu a potenciometru - určí výkon elektrického proudu - 	<p>Elektrický proud</p> <ul style="list-style-type: none"> - elektrický náboj - elektrický proud a jeho měření - Ohmův zákon - elektrický odpor - zapojování rezistorů - zapojování zdrojů napětí - výkon elektrického proudu - elektrická energie - elektrické spotřebiče - výroba elektrické energie 	<p>OSV – první pomoc při úrazu elektrickým proudem</p> <p>EV – úspora energie, zdroje pro výrobu elektrické energie</p>

FYZIKA

Kvarta, 2 hodiny týdně

Školní očekávané výstupy (dle RVP)	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - znázorní mag. pole indukčními čarami - rozumí zákonu elektromagnetické indukce - orientuje se ve způsobech a přenosu elektrické energie - zná princip transformátoru - má představu o elektromagnetických kmitech a elektromagnetickém vlnění - zná pravidla bezpečné práce s elektrickými zařízeními 	<p>Elektrodynamika</p> <ul style="list-style-type: none"> - působení magnetického pole na vodič s proudem - vzájemné působení vodičů s proudem - magnetická indukce - elektromagnetická indukce - generátor elektrického napětí - střídavý proud - kondenzátor a cívka - transformátor - třífázová soustava – motory - elektromagnetické kmity a vlny - bezpečnost práce 	<p>Bi: organické a anorganické látky</p> <p>OSV – první pomoc při úrazu elektrickým proudem</p>
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje vlastní a příměsovou vodivost polovodičů - má představu o funkci diody a tranzistoru - chápe principy radiového vysílání a funkci elektronických zařízení - rozlišuje analogový a digitální signál 	<p>Elektrický proud v polovodičích</p> <ul style="list-style-type: none"> - elektrony a díry - příměsová vodivost - PN přechod - dioda a tranzistor - využití polovodičových součástek - rádio a televizor - přenos dat v počítačových sítích 	<p>MV – záznamová média a elektronika</p> <p>Moderní technologie – laser</p> <p>MV – přenos dat v digitalizované podobě</p>
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí stavbě atomů - rozlišuje druhy jaderného záření - má základní představu o jaderných přeměnách - uvědomuje si velikost energie uvolněné při jaderné reakci - zná princip jaderné elektrárny - ví, jak se chránit před ozářením 	<p>Atomy a záření</p> <ul style="list-style-type: none"> - struktura atomu - záření z elektronového obalu - jádro a jaderné síly - radioaktivita - ochrana před zářením - jaderné reakce - jaderný reaktor a jaderná elektrárna - termonukleární reakce 	<p>OSV – radiační havárie</p> <p>EV: úspora energie</p> <p>EV: zdroje pro výrobu elektrické energie</p> <p>VMEGS: Einstein</p>
<p><i>Žák</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - má základní představu o vzdálenostech ve sluneční soustavě - orientuje se v tělesech sluneční soustavy - ví, že nic není stálé, vše se vyvíjí - částečně se orientuje na noční obloze (Polárka...) 	<p>Astronomie</p> <ul style="list-style-type: none"> - heliocentrický systém - Slunce - planety - malá tělesa - Keplerovy zákony - vznik a vývoj hvězd - galaxie - sluneční a hvězdný čas - souhvězdí 	<p>Z: orientace v prostoru</p> <p>Z: roční období, podnebí</p> <p>VMEGS: Galilei, Kepler</p>